

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 279/2018-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 281/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 281/2011 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 281/2011 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

4. Okresný súd Prešov j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Petra Troščáka, Hlavná 50, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 279/2018-11 z 12. júna 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov (ďalej len „právny zástupca sťažovateľa“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 281/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že od 19. decembra 2011 je na základe žaloby vedené konanie na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 281/2011 o náhradu škody na zdraví vo výške 17 410,10 € s prísl., v ktorom sťažovateľ vystupuje v postavení žalovaného. Toto konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené a nebolo v ňom vydané ani jedno meritórne rozhodnutie, pričom vec patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov.

3. Sťažovateľ ďalej uvádza: „... konanie okresného súdu nesmeruje k odstráneniu jeho právnej neistoty, teda k právoplatnému skončeniu sporu, ale súd svojou zjavnou nečinnosťou a neefektívnym postupom konanie nedôvodne predlžuje a oddiaľuje tým poskytnutie právnej istoty rozhodnutej veci sťažovateľovi. Neprimeraná dĺžka konania pritom nie je odôvodnená právnou a ani faktickou zložitou veci alebo správaním sťažovateľa.

... medzi vykonaním štvrtého pojednávania dňa 14. 1. 2013 a piateho pojednávania dňa 10. 10. 2017, je zrejmá absolútna nečinnosť Okresného súdu Prešov v trvaní 4 rokov a 10 mesiacov. Od tohto momentu, teda odo dňa 15. 1. 2013 až do dňa 14. 8. 2017, kedy bolo nariadené pojednávanie na deň 10. 10. 2017 (čo vyplýva z predvolania sp. zn. 13C/281/2011 zo dňa 14. 8. 2017), Okresný súd Prešov nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci, pretože vydať rozsudok v merite veci je možné len na pojednávaní.

Okresný súd Prešov nevykonal ani jedno pojednávanie za toto takmer 5-ročné obdobie, čím je toto obdobie konania poznačené extrémnymi prieťahmi spôsobenými nečinnosťou súdu a vykonávaním len jednoduchých úkonov (v podobe ustanovenia znalca a preposielaní výziev a podaní na vyjadrenie), ktoré nesmerovali k rozhodnutiu vo veci.

Potrebné je poukázať na to, že Okresný súd Prešov dokonca aj po zmene v obsadení zákonného sudcu, ku ktorému došlo ešte dňa 17. 6. 2014... pristúpil k nariadeniu pojednávania na deň 10. 10. 2017 až po tom, čo v predmetnej veci nebolo viac ako 4 roky vykonané žiadne pojednávanie.

Sťažovateľ poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Ištván a Ištvánová proti Slovensku*, zo dňa 12.6.2012, sťažnosť č. 30189/07, z ktorého vyplýva, že podanie sťažnosti pre prieťahy v konaní predsedovi súdu nie je účinným prostriedkom nápravy pre účely článku 35 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

4. Sťažovateľ ďalej argumentuje nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 248/2013: „... Z vykonaných úkonov súdu vyplýva, že okresný súd vo veci sťažovateľa nekonal koncentrovane a bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na uvedené nepovažoval ústavný súd

za potrebné poukazovať na jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu, pretože celková doba viac ako 6 rokov (od kedy je sťažovateľ účastníkom konania), počas ktorej vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená, sama osebe osvedčuje dôvodnosť podanej sťažnosti. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to vtedy, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. US 22/02, III. ÚS / 03/09).“

5. Sťažovateľ požaduje „*finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 €, pretože právoplatné rozhodnutie vo veci je pre neho významné z hľadiska zabezpečenia si svojich finančných záležitostí tak, aby bol schopný náhradu škody v priznanej výške splniť, pretože samotný sťažovateľ už dlhú dobu ponúka žalobcovi sumu 4 000 € na účely mimosúdneho vyrovnania, keďže ani po takmer 6 a pol roku nebolo o žalobe žalobcu rozhodnuté, pričom tento stav neistoty pretrvávajúci viac ako 6-ročné obdobie mu spôsobuje čoraz intenzívnejší stav beznádeje a nespravodlivosti.*“

6. Sťažovateľ napokon navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, a na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 13C/281/2011 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Prešov konal vo veci sp. zn. 13C/281/2011 bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Prešov pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 €.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

7. Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu k sťažnosti sťažovateľa vyjadril 16. augusta 2018, pričom citoval vyjadrenie zákonného sudcu Mgr. Petra Revického, s ktorým sa stotožňuje:

«Uvedenú ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľa“ alebo aj „žalovaného“)... považujem ako celok za nedôvodnú.

Predovšetkým nešpecifikované tvrdenia sťažovateľa o tom, že konanie tunajšieho súdu údajne nesmeruje k odstráneniu jeho právnej neistoty, a najmä že súd údajným neefektívnym postupom (ktorý však sťažovateľ nijako konkrétne nešpecifikuje) konanie nedôvodne predlžuje, sú nepravdivé, ničím nepodložené, a vzhľadom na ich všeobecnosť a vágnosť sa k nim nemožno ani vyjadriť a sú bez právneho významu.

Rovnako tak sú, vzhľadom na postoj sťažovateľa ako žalovaného a celkové okolnosti jeho prípadu, nedôvodné aj jeho všeobecné závery o tom, že to, že ani po takmer 6 a pol roku nebolo o žalobe žalobcu voči nemu (v napadnutom konaní) rozhodnuté, mu údajne spôsobuje čoraz intenzívnejší stav beznádeje a nespravodlivosti. Okrem štruktúry, neprehľadnosti a postupného dopĺňania žaloby to bol totiž aj sám žalovaný (sťažovateľ), ktorý značnou mierou negatívne ovplyvnil celkovú dĺžku tohto konania.

Výzvou doručenou mu dňa 18.1.2012 bol sťažovateľ ako žalovaný vyzvaný, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobe. K žalobe sa vyjadril iba veľmi stručne a všeobecne, preto bol súdom vyzvaný na upresnenie vyjadrenia, ktoré potom predložil súdu až 12.3.2012. Dňa 26.4.2012 následne sťažovateľ požiadal o odročenie prvého pojednávania vytyčeného na deň 16.5.2012 na iný termín.

Následného pojednávania dňa 23.5.2012 sa sťažovateľ nezúčastnil, keď si predtým zásielku s predvolaním doručovanú mu do mieste jeho bydliska neprevzal.

Dňa 18.6.2012 bolo sťažovateľovi zo strany súdu doručené písomné doplnenie žaloby s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril, na čo však nereagoval.

Ďalšieho pojednávania dňa 19.9.2012 sa sťažovateľ opätovne nezúčastnil, keď si predtým znovu neprevzal predvolanie na pojednávanie. Zmenu adresy svojho pobytu súdu neoznámil, a ani jeho advokát ho nevedel kontaktovať. Súd ho zároveň na tomto pojednávaní prostredníctvom jeho právneho zástupcu zaviazal v lehote dvoch týždňov predložiť podanie v čom vidí spoluzavinenie poškodeného (ktoré predtým všeobecne

namietal) a aké dôkazy navrhuje vykonať za účelom zistenia spoluzavinenia poškodeného (žalobcu). Sťažovateľ na to nereagoval.

Dňa 14.1.2013 na pojednávaní pôvodný právny zástupca sťažovateľa súdu tlmočil problém v komunikácii s klientom, avizoval ukončenie právneho zastúpenia, no zároveň ešte navrhol ako nový dôkaz znalecké dokazovanie, a za tým účelom bolo pojednávanie odročené.

V čase sťažovateľom tvrdenej absolútnej nečinnosti Okresného súdu Prešov od 15.1.2013 do 14.8.2017 bol dňa 17.10.2013 novému právnemu zástupcovi sťažovateľa zo súdu doručený znalecký posudok s výzvou, aby sa k nemu v lehote 20 dní vyjadril, na čo však sťažovateľ nereagoval, a dňa 10.4.2014 bol súdom vytýčený termín pojednávania, vo vzťahu ku ktorému však následne sťažovateľ dňa 28.5.2014 prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal o jeho odročenie.

Po ďalšom pojednávaní bolo dňa 19.10.2017 právnemu zástupcovi sťažovateľa zo súdu doručené doplnenie žaloby od žalobcu s výzvou na vyjadrenie v lehote 10 dní v zmysle ust. §167 od. 4 CSP, ku ktorému sa však sťažovateľ opätovne nijako nevyjadril.

Dňa 20.11.2017 bolo právnemu zástupcovi žalovaného zo súdu doručené ďalšie podanie žalobcu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril, vo vzťahu k čomu právny zástupca sťažovateľa podaním zo dňa 30.11.2017 oznámil, že sa mu so sťažovateľom nepodarilo skontaktovať a nevie poskytnúť relevantné stanovisko žalovaného (sťažovateľa) k doposiaľ zaslaným vyjadreniam žalobcu. Dňa 11.12.2017 bolo súdu zo strany ďalšieho právneho zástupcu sťažovateľa súdu oznámené ukončenie právneho zastúpenia sťažovateľa ako žalovaného, pričom tento popri svojom dovtedajšom zástupcovi na pojednávanie predvolávaný nebol (§ 178 CSP), a preto súd dňa 12.12.2017 pojednávanie za účelom jeho predvolania následne opätovne odročil.

Dňa 2.3.2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľ, hoci naň bol riadne a včas predvolaný (29.12.2017), neustanovil, zastupoval ho na ňom však jeho ďalší nový právny zástupca, ktorý poukazoval na to, že prevzal právneho zastúpenie sťažovateľa iba deň predtým 1.3.2018 (hoci žalovaný o pojednávaní vedel už od 29.12.2017), pokúsil sa uplatniť ďalšie doposiaľ neuplatnené prostriedky procesnej obrany a požiadal o odročenie pojednávania za účelom mimosúdneho rokovania s protistranou.

Pred ďalším pojednávaním následne sťažovateľ ako žalovaný písomným podaním urobeným elektronicky dňa 23.4.2018 vyjadril súhlas s návrhom žalobcu na ďalšie odročenie pojednávania zo dňa 20.4.2018 s tým, že tento návrh bol vopred predrokovany a existuje na ňom zhoda (a zrejme tak tomu teda bolo už ku dňu podania ústavnej sťažnosti zo dňa 19.4.2018) na základe čoho súd konanie v zmysle ust. § 163 ods. 1 CSP uznesením zo dňa 24.4.2018 obligatórne prerušil (do podania návrhu ktorejkoľvek strany na pokračovanie v ňom, najmenej však na tri mesiace).

Na základe uvedeného mám za to, že dĺžka konania je ovplyvnená aj správaním sťažovateľa, a ústavná sťažnosť, i minimálne niektoré (posledné) úkony žalovaného, sa javia ako účelové vedené snahou získať finančné zadostučinenie. Zadostučinením pritom môže byť už samotné rozhodnutie. Pokiaľ pritom ide o požadované finančné zadostučinenie odôvodňované tvrdeniami sťažovateľa o jeho údajnom čoraz intenzívnejšom stave beznádeje a nespravodlivosti poukazujem na to, že sťažnosť na prietahy u predsedu súdu, prípadne urgencie alebo aktívny záujem strany o stav konania možno nepochybné považovať za aspoň priebežný prostriedok nápravy a manifestáciu pociťovanej nečinnosti, no ich absolútna absencia a nedostatok akejkoľvek aktivity žalovaného vážne spochybňuje ním údajne pociťovanú ujmu. Žalovaný sa o spor (ani u svojich predchádzajúci právnych zástupcov) nezaujímal, a nič teda nesvedčí pravdivosti jeho tvrdení o pocitoch jeho beznádeje a nespravodlivosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem... aby Ústavný súd SR sťažovateľovi žiadne finančné zadostučinenie nepriznal, a vzhľadom na to, že sa ústavná sťažnosť zároveň javí iba ako samoučelný výkon práva smerujúci len k získaniu neopodstatneného finančného prospechu, teda ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, aby ústavný súd, v prípade ak by aj ústavnú sťažnosť považoval čo i len čiastočne dôvodnú a formálne vyslovil porušenie ústavy, z týchto dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu trov konania sťažovateľovi nepriznal.»

8. Okresný súd doručil ústavnému súdu spolu so svojím vyjadrením k prijatiu sťažnosti aj návrh žalobcu na pokračovanie v konaní z 30. augusta 2018, v ktorom sa uvádza: „... bolo konanie uznesením zo dňa 24.04.2018 č. k. 13C/281/2011 - 249

prerušené do podania ktorejkoľvek strany na pokračovanie v ňom, najmenej však na tri mesiace.

... Žalobca si týmto dovoľuje oznámiť konajúcemu súdu, že mimosúdne rokovania medzi stranami konania trvali len do doby prerušenia tohto konania. Akonáhle konajúci súd konanie prerušil, žalovaný (sťažovateľ – pozn.) prestal so žalobcom komunikovať, na opakované emailové výzvy nijako nereagoval a prisľuby, že sa s právnym zástupcom dodatočne spojí ostali nesplnené. Konanie žalovaného, ktorý zjavne klamlivo deklaroval záujem o mimosúdne urovanie preto žalobca vníma ako maximálne neseriózne a čisto účelové, aby natiahol trvanie tohto konania jeho prerušením.

... žalobca podáva súdu návrh na pokračovanie v konaní a žiada, aby aj s prihliadnutím na prístup žalovaného, podľa možností čo najskôr vytýčil termín pojednávania vo veci. Berúc do úvahy včasné neuplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany žalovaného, jeho správanie čo do deklarovaného mimosúdneho urovnania a vzhľadom na aktuálnu neúmernú dĺžku konania pred súdom prvého stupňa je namieste, aby súd aplikoval sudcovskú koncentráciu konania a na oneskorené a zjavne účelové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany žalovaného neprihliadal.“

9. Na vyjadrenie predsedu okresného súdu reagoval sťažovateľ svojím stanoviskom zo 4. septembra 2018, v ktorom uviedol:

«... Okresný súd Prešov sa žiadnym relevantným spôsobom nevyjadruje k celkovej dĺžke konania, a už vôbec sa nevyjadruje k hlavnému obdobiu nečinnosti, trvajúcemu takmer 5 rokov... odo dňa 15. 1. 2013 až do dňa 14. 8. 2017, kedy bolo nariadené pojednávanie na deň 10. 10. 2017 (čo vyplýva z predvolania sp. zn. 13C/281/2011 zo dňa 14. 8. 2017), Okresný súd Prešov nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci, pretože vydať rozsudok v merite veci je možné len na pojednávaní.

Pokiaľ Okresný súd Prešov považuje za dostatočné to, že počas niekoľkoročného obdobia dňa 10. 4. 2014 nariadil termín pojednávania na deň 5. 6. 2014, kde toto pojednávanie bolo odročené v dôsledku žiadosti sťažovateľa (jeho právneho zástupcu) zo dňa 28. 5. 2014 s poukazom na to, že právny zástupca sťažovateľa má kolíziu s iným pojednávaním na Okresnom súde Bratislava II, ktoré bolo skôr nariadené, čím sa zrejme

Okresný súd Prešov bráni tým, že takéto pojednávanie zmaril sťažovateľ, k tomu je nevyhnutné uviesť, že každú žiadosť o odročenie vyhodnocuje výlučne súd, a preto keď ju Okresný súd Prešov považoval za nedôvodnú, nemal jej vyhovieť a pojednávanie by sa vykonalo.

Pritom zo súdnej praxe je úplne bežné, že žiadosti o odročenie z dôvodu kolízie právneho zástupcu s iným úkonom sú akceptované ako riadny dôvod pre odročenie.

... Okresný súd Prešov nevykonal ani jedno pojednávanie za toto takmer 5-ročné obdobie, čím je toto obdobie konania poznačené extrémnymi prieťahmi spôsobenými nečinnosťou súdu a vykonávaním len jednoduchých úkonov (v podobe ustanovenia znalca a preposielaní výziev a podaní na vyjadrenie), ktoré nesmerovali k rozhodnutiu vo veci.

Tiež je vhodné zvýrazniť to, že Okresný súd Prešov dokonca aj po zmene v obsadení zákonného sudcu, ku ktorému došlo ešte dňa 17. 6. 2014 (potvrdenie Okresného súdu Prešov na č. l. 143 spisu, z ktorého vyplýva, vyplýva, že predmetná vec vedená pod sp. zn. 13C/281/2011 bola dňa 17. 6. 2014 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi Mgr. Petrovi Revickému), pristúpil k nariadeniu pojednávania na deň 10. 10. 2017 (čo vyplýva z predvolania sp. zn. 13C/281/2011 zo dňa 14. 8. 2017) až po tom, čo v predmetnej veci nebolo viac ako 4 roky vykonané žiadne pojednávanie.

K tomu, prečo počas doby viac ako 3 rokov od momentu, čo vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi Mgr. Petrovi Revickému, nebolo nariadené pojednávanie a ani vykonaný žiaden úkon zo strany súdu, sa Okresný súd Prešov ani náznakom nezmieňuje, a v tomto období, z neznámych príčin, nevzhliada žiadnu nečinnosť. Okresný súd Prešov ďalej na svoju obranu uviedol, že na pojednávaní konanom dňa 2. 3. 2018 nový právny zástupca sťažovateľa „požiadal o odročenie pojednávania za účelom mimosúdneho rokovania s protistranou.“

Toto tvrdenie Okresného súdu Prešov je zjavne nepravdivé, čo je jednoducho zistiteľné zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 2. 3. 2018. z ktorej vyplýva, že pojednávanie bolo odročené na deň 24. 4. 2018 s tým, že v lehote do 10. 4. 2018 bude oznámené, či došlo k mimosúdnej dohode, a ak nie, budú predložené zhrnutia skutkových tvrdení, pričom právny zástupca sťažovateľa nepožiadala o odročenie pojednávania za účelom mimosúdneho rokovania s protistranou, pretože k odročeniu došlo pravdepodobne kvôli tomu, že právny zástupca žalobcu uviedol toto:

„Ja, prípadne súhlasím s tým, aby sa toto pojednávanie potom odročilo za účelom ďalších rokovaní, teda pokiaľ právny zástupca žalovaného sa s ním vie kontaktovať a účinne túto vec prebrať.“

Pokiaľ Okresný súd Prešov poukazuje na to, že sťažovateľ podaním zo dňa 23. 4. 2018 „vyjadril súhlas s návrhom žalobcu na ďalšie odročenie“, k tomu sťažovateľ uvádza, že ide o zavádzajúce tvrdenie Okresného súdu Prešov, pretože absentuje uvedenie ostatných súvislostí. Sťažovateľovi (prostredníctvom právneho zástupcu) bola dňa 23. 4. 2018 zo strany Okresného súdu Prešov (emailom) doručená výzva, aby sa obratom vyjadril k žiadosti žalobcu o odročenie pojednávania nariadeného na deň 24. 4. 2018.

Na základe tejto výzvy sa sťažovateľ podaním zo dňa 23. 4. 2018 vyjadril takto:

„Na základe výzvy súdu zo dňa 23. 4. 2018 doručenej mi dnešného dňa na mail v čase o 11:12 hod. oznamujem, že žalovaný súhlasí s návrhom žalobcu na odročenie pojednávania nariadeného na deň 24. 4. 2018, pretože skutočne naďalej prebieha mimosúdne rokovanie, a navyše tento návrh bol vopred prerokovaný a existuje na ňom zhoda, ako to výslovne uviedol v tomto návrhu aj právny zástupca žalobcu.

Záujmom oboch strán v súčasnom štádiu je uzatvorenie mimosúdnej dohody, resp. zmieru, aby tento bol následne predložený súdu na schválenie, čím by došlo k právoplatnému skončeniu veci bez možnosti využitia riadneho opravného prostriedku, a zároveň sa predíde odvolaciemu konaniu a ďalšiemu trvaniu, resp. predlžovaniu konania.“

Sťažovateľ zvyrazňuje, že z jeho podania zo dňa 23. 4. 2018 je zrejmé, že súhlasil s návrhom žalobcu na odročenie pojednávania nariadeného na deň 24. 4. 2018 len preto, aby došlo k mimosúdnej dohode, resp. zmieru, čím by sa zabránilo ďalšiemu predlžovaniu konania a prípadným ďalším preťahom.

So zreteľom na to sa sťažovateľ ohradzuje voči tvrdeniam Okresného súdu Prešov o tom, že „dĺžka konania je ovplyvnená aj správaním sťažovateľa, a ústavná sťažnosť, i minimálne niektoré (posledné) úkony žalovaného, sa javia ako účelové vedené snahou získať finančné zadosťučinenie.“

Sťažovateľ žiadnym spôsobom neovplyvnil dĺžku konania a ani ju ovplyvniť nemohol, pretože nijako nebránil Okresnému súdu Prešov vo vykonávaní úkonov a pojednávaní,

pričom zbytočné priesťahy a neprimeraná dĺžka konania je zapríčinená výlučne Okresným súdom Prešov, ktorý si zjavne nedostatočne plnil svoje zákonné povinnosti.

Sťažovateľ si uplatňuje a vyčísľuje trovy konania (pozostávajúce zo 4 úkonov právnej služby, a to prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť zo dňa 18. 4. 2018, porada zo dňa 3. 9. 2018 a toto vyjadrenie zo dňa 4. 9. 2018) v celkovej výške 650,84 € a žiada ich poukázať na účet jeho právneho zástupcu.»

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

11. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 281/2011:

- 19. decembra 2011 – okresnému súdu bola doručená žaloba proti sťažovateľovi (žalovanému), ktorej okresný súd pridelený sp. zn. 13 C 281/2011. Vec bola pridelená sudcovi Mgr. Milošovi Kolekovi;

- 5. januára 2012 – okresný súd vydal uznesenie č. k. 13 C 281/2011-17, ktoré doručil sťažovateľovi a ktorým ho vyzval na vyjadrenie;

- 9. februára 2012 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby spresnil, ktoré nároky žalobcu uznáva. Okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcu, aby predložil doklady o strate na zárobku;

- 23. apríla 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 16. máj 2012;

- 9. mája 2012 – okresný súd vydal uznesenie o odročení pojednávania, ktoré odročil na 23. máj 2012;

- 23. mája 2012 – pojednávanie. Okresný súd odročil vec na neurčito pre účely doplnenia žaloby právnym zástupcom žalobcu o tvrdenia preukazujúce výšku požadovanej straty na zárobku a vecnej škody. Zároveň mal sťažovateľ oznámiť dôkazy o spoluzavinení žalobcu. Žalobca ani sťažovateľ sa nezúčastnili;

- 14. júna 2012 – okresný súd zaslal právnomu zástupcovi sťažovateľa doplnenie žaloby;

- 27. augusta 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 19. september 2012;

- 19. septembra 2012 – pojednávanie. Okresný súd odročil pojednávanie na 5. november 2012 pre účely predvolania žalobcu a sťažovateľa. Žalobca ani sťažovateľ sa nedostavili;

- 25. októbra 2012 – okresný súd telefonicky požiadal právneho zástupcu žalobcu, aby svojmu klientovi oznámil termín pojednávania, právny zástupca sťažovateľa bol požiadaný o zabezpečenie účasti sťažovateľa na pojednávaní;

- 5. novembra 2012 – pojednávanie. Okresný súd odročil pojednávanie na 14. január 2013 pre účely vykonania ďalšieho dokazovania. Žalobca sa nedostavil;

- 7. novembra 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 14. január 2013;

- 14. januára 2013 – pojednávanie. Pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania. Žalobca ani sťažovateľ sa nezúčastnili;

- 28. februára 2013 – okresný súd vydal uznesenie o pribratí znalca;

- 10. apríla 2013 – zaslanie spisového materiálu znalcovi;

- 2. septembra 2013 – okresný súd vyzval žalobcu, aby sa dostavil k znalcovi na vyšetrenie. Okresný súd adresoval znalcovi súhlas s predĺžením lehoty na podanie znaleckého posudku;

- 19. septembra 2013 – okresný súd vyzval žalobcu, aby sa dostavil k znalcovi na vyšetrenie;

- 11. októbra 2013 – okresný súd zaslal právnomu zástupcovi žalobcu znalecký posudok č. 7/2013 a požiadal ho o vyjadrenie;

- 24. októbra 2013 – okresný súd vydal uznesenie o priznaní znaleckého;

- 12. februára 2014 – okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcu, aby oznámil, aké dôkazy navrhuje vykonať, a označil dôkazy o neúplnosti znaleckého posudku. Okresný súd vyzval znalca na vyjadrenie, či trvá na znaleckom posudku;

- 1. apríla 2014 – okresný súd vydal úradný záznam o pridelení veci inému sudcovi zmenou rozvrhu práce;
- 2. apríla 2014 – okresný súd prideliť vec sudkyňi Mgr. Alene Pavelekovej;
- 28. apríla 2014 – okresný súd poslal právnenmu zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie žalobcu k dokazovaniu;
- 17. júna 2014 – okresný súd vydal úradný záznam o pridelení veci inému sudcovi zmenou rozvrhu práce. Okresný súd prideliť vec sudcovi Mgr. Petrovi Revickému;
- 26. júna 2014 – okresný súd vydal uznesenie o zrušení pojednávania (malo sa konať 3. júla 2014). Okresný súd telefonicky oznámil právnenmu zástupcovi sťažovateľa zrušenie termínu pojednávania a požiadal ho nech to oznámi sťažovateľovi;
- 27. júna 2014 – okresný súd telefonicky oznámil právnenmu zástupcovi žalobcu zrušenie termínu pojednávania a požiadal ho nech to oznámi žalobcovi;
- 14. augusta 2017 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. október 2017;
- 10. októbra 2017 – pojednávanie. Pojednávanie bolo odročené na 12. december 2017 z dôvodu doplnenia vyjadrenia žalobcu k nároku na náhradu škody priznaného v trestnom konaní a sťažovateľa k žalobnému návrhu. Žalobca ani sťažovateľ sa nezúčastnili;
- 17. októbra 2017 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k vyjadreniam žalobcu, uviedol ďalšie skutočnosti a označil dôkazy;
- 26. októbra 2017 – okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcu na vyjadrenie k vymedzeniu predmetu konania a k uplatnenému peňažnému nároku v trestnom konaní;
- 14. novembra 2017 – okresný súd zaslal právnenmu zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie žalobcu a vyzval ho na vyjadrenie;
- 12. decembra 2017 – pojednávanie. Pojednávanie odročené na 2. marec 2018 pre účely predvolania strany sťažovateľa. Žalobca, sťažovateľ ani právny zástupca sťažovateľa sa nezúčastnili;
- 15. decembra 2017 – nariadenie pojednávania na 2. marec 2018;
- 2. marca 2018 – pojednávanie. Pojednávanie odročené na 24. apríl 2018, aby strany informovali súd o moźnej mimosúdnej dohode;

- 16. apríla 2018 – okresný súd zaslal právnomu zástupcovi sťažovateľa na vedomie oznámenie žalobcu. Okresný súd uznesením vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k vyjadreniu sťažovateľa, uviedol skutočnosti, označil dôkazy;

- 23. apríla 2018 – okresný súd zaslal právnomu zástupcovi sťažovateľa návrh žalobcu na odročenie, aby sa k nemu vyjadril;

- 24. apríla 2018 – pojednávanie. Okresný súd vydal uznesenie o prerušení konania najmenej na 3 mesiace na návrh oboch strán.

III.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

13. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 281/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému konaniu uvádza, že vzhľadom na nutnosť znaleckého dokazovania možno posudzovanú záležitosť považovať po vecnej stránke za zložitejšiu (napr. Škodáková proti Českej republike, rozsudok č. 71551/01 z 21. 12. 2004). Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

15.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'ťažovateľa v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispel značnou mierou aj samotný s'ťažovateľ najmä tým, že sa opakovane nezúčastňoval na pojednávaniach, ktoré museli byť z tohto dôvodu odročované (napr. 19. septembra 2012, 14. januára 2013 a pod.). Okrem toho pozornosti ústavného súdu neušlo, že s'ťažovateľ bol počas napadnutého konania mimoriadne pasívny,

nepreberal zásielky okresného súdu, prípadne ak ich prevzal, na výzvy okresného súdu opakovane nereagoval (napr. 17. októbra 2013, 19. októbra 2017 a pod.) a priesťahy boli zapríčinené aj pri výmene jeho právneho zástupcu v konaní pred okresným súdom.

Na uvedené správanie sťažovateľa nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

15.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že celková dĺžka predmetného konania v trvaní už viac ako šesť a pol roka, je už sama osebe neprimeraná, a to napriek tomu, že v postupe okresného súdu je iba jedno obdobie významnejšej nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti.

Ústavný súd však v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanej veci neefektívne činný v období od leta 2014 do leta 2017, keď vykonával iba úkony organizačnej povahy, napr. vyzýval sťažovateľa na vyjadrenie k priebežným úkonom a dôkazom, ktorý však na tieto výzvy spravidla nereagoval. Za týchto okolností dlhé obdobie uplynulo neefektívne, k čomu prispel okresný súd svojou nesprávnou a nesústredenou činnosťou, pričom uvedená neefektívna činnosť, resp. nečinnosť okresného súdu je v kontexte viac ako šesť a pol roka trvajúceho napadnutého konania ničím neospravedliteľná, pretože počas dlhého obdobia súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalovaný v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priesťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48

ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

16. V nadväznosti na tento výrok a pretože okresný súd o žalobnom návrhu ešte meritórne nerozhodol a taktiež v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

17. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € s odôvodnením, že zbytočné prieťahy v konaní spôsobili u neho pretrvávajúci stav právnej neistoty, beznádeje a nespravodlivosti.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä aj na skutočnosť, že sťažovateľ aj sám značnou mierou negatívne ovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania, považuje za primerané vo výške 500 €. Ústavný súd v danej súvislosti prihliadol aj na to, že cieľom finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

18. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri účelne vynaložené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 18. apríla 2018 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 4. septembra 2018). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € a režijný paušál v sume trikrát po 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 488,13 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

19. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018